

SUMAR

<i>Cuvânt-înainte</i>	7
<i>Scurt istoric al procedurii civile din 1865 până astăzi</i>	9
Partea I	
NOUL COD DE PROCEDURĂ CIVILĂ, REPUBLICAT (LEGEA NR. 134/2010)	11
<i>Index alfabetic</i>	650
O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	667
O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă	685
Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României - M. Of. nr. 212 din 16 martie 2020 (<i>extras</i>)	701
Decretul nr. 240/2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României - M. Of. nr. 311 din 14 aprilie 2020 (<i>extras</i>)	703
Legea nr. 114/2021 privind unele măsuri în domeniul justiției în contextul pandemiei de COVID-19	704
Partea a II-a	
SINTEZE	710

TITLUL PRELIMINAR

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil

CAPITOLUL I

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

Art. 1

Obiectul și scopul Codului de procedură civilă

- (1) Codul de procedură civilă, denumit în continuare codul, stabilește regulile de competență și de judecare a cauzelor civile, precum și cele de executare a hotărârilor instanțelor și a altor titluri executorii, în scopul înfăptuirii justiției în materie civilă.
- (2) În înfăptuirea justiției, instanțele judecătorești îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăților fundamentale, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice, aplicarea legii și garantarea supremației acesteia.

Art. 2

Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă

- (1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.
- (2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.

Jurisprudență ICCJ – Recursuri în interesul legii (RIL)

Dec. nr. 17/2017 (ADMISĂ – M. Of. nr. 930 din 27 noiembrie 2017):

– Dispozițiile art. 2 NCPC delimitează câmpul de aplicare a noului Cod, stabilind că acesta constituie dreptul comun în ceea ce privește procedura pentru litigiile în materie civilă [alin. (1)]. Așadar, normele de drept procesul civil cuprinse în NCPC constituie legea generală în ceea ce privește procedura în materia civilă, ceea ce are drept consecință faptul că ori de câte ori legea nu prevede în mod expres altfel, în materie civilă, în ceea ce privește procedura, se vor aplica dispozițiile cuprinse în NCPC.

Noțiunea de „materie civilă”, vizată de prevederile art. 2 alin. (1) NCPC, cuprinde raporturile juridice patrimoniale și nepatrimoniale dintre persoane ca subiecte de drept civil, indiferent de calitatea acestora, de profesionist sau neprofesionist, precum și orice alte domenii la care se referă litera și spiritul dispozițiilor NCC.

De asemenea, din dispozițiile art. 2 alin. (2) NCPC reiese că acest act normativ constituie legea generală și în alte materii, prevederile sale aplicându-se ori de câte ori legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.

În materie de procedură, legile speciale se vor aplica doar în cazurile pe care le reglementează, fiind deci de strictă interpretare și aplicare, iar acolo unde nu dispun, se vor completa cu prevederile NCPC.

Art. 3**Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privitoare la drepturile omului**

- (1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile și libertățile persoanelor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Art. 4**Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene**

În materiile reglementate de prezentul cod, normele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau de statutul părților.

CAPITOLUL II**Principiile fundamentale ale procesului civil****Art. 5****Îndatoriri privind primirea și soluționarea cererilor**

- (1) Judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competență instanțelor judecătorești, potrivit legii.
- (2) Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.
- (3) În cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității.
- (4) Este interzis judecătorului să stabilească dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele ce îi sunt supuse judecării.

Art. 6**Dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil**

- (1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilă de lege. În acest scop, instanța este datoră să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecării.
- (2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în faza executării silite.

Legislație conexă:

- Art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Art. 7**Legalitatea**

- (1) Procesul civil se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii.
- (2) Judecătorul are îndatorirea de a asigura respectarea dispozițiilor legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces.

Art. 8**Egalitatea**

În procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

Art. 9**Dreptul de dispoziție al părților**

- (1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public.
- (2) Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.
- (3) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.

Art. 10**Obligațiile părților în desfășurarea procesului**

- (1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.
- (2) Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare.

Art. 11**Obligațiile terților în desfășurarea procesului**

Orice persoană este obligată, în condițiile legii, să sprijine realizarea justiției. Cel care, fără motiv legitim, se sustrage de la îndeplinirea acestei obligații poate fi constrâns să o execute sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare și, dacă este cazul, a unor daune-interese.